

Sensorveiledning RETKOM1102 Høst2020

Oppgave 1: Tema retorikk

Relevant pensum:

Jonas Bakken *Retorikk i skolen* (2020), særlig kap. 7 & 9

Undervisning:

Retorikk har blitt behandlet i to forelesninger og en seminarsamling. I tillegg har retoriske begreper og retorisk teori blitt aktualisert i forelesninger om diskursanalyse og sakprosa. En egen forelesning er viet til retorisk situasjonsforståelse, der Bitzers teori er presentert og anvendt i analyse. Både klassisk og moderne (primært Miller) retorisk sjangerteori har blitt introdusert, men ingen helhetlige analyseeksempler har blitt presentert.

Oppgave 1A:

En gjennomsnittlig besvarelse bør anvende og vise forståelse for følgende begreper: Den retoriske situasjonen (teori fra L. Bitzer), påtrengende problem (*exigence*), retorisk publikum (*audience*) og retoriske omstendigheter/vilkår (*constraints*). Talen åpner for flere fornuftige analyser. En gjennomsnittlig besvarelse bør uansett klare å etablere en klar sammenheng mellom det retoriske publikum, de konkrete omstendighetene og det påtrengende problemet. Besvarelsen bør reflektere at det påtrengende problemet er mer komplekst enn «å takke» eller «å hylle», men at Høye gjennom dette søker ungdommens videre oppslutning om smittevernstiltakene.

En sterk besvarelse anvender alle begrepene over på en sikker og innsiktsgivende måte. Besvarelsen demonstrerer også forståelse for begrepens kompleksitet (eks. at «problemet» også kan tegne seg som muligheter, at «det retoriske publikum» har visse avgrensinger, at «omstendigheter» kan inndeles i fagtekniske og ikke-fagtekniske vilkår m.m.). En særlig sterk besvarelse drøfter hvordan talen i situasjonen ikke bare fungerer som en takk eller en hyllest til ungdommen, men at den også kan fungere som en påminnelse og oppfordring til denne gruppen, i tillegg til at den kan fungere som en påminnelse til andre om å vise raushet med ungdommen som gruppe (og dermed avdekker man et mulig annet publikum). En særlig sterk besvarelse kan også antyde at talen tilsynelatende bryter med pressekonferansen som situasjon og at Høye dermed bidrar til å skape sin egen retoriske situasjon (dette er diskutert på forelesning ifm en annen tale).

Oppgave 1B:

En gjennomsnittlig besvarelse bør anvende og vise forståelser for klassisk retorisk sjangerteori eller moderne retorisk sjangerteori. Med utgangspunkt i klassisk sjangerteori kan talen mest hensiktsmessig beskrives som en epideiktisk tale. Besvarelsen bør da presisere dette til å være en hyllesttale og begrunne dette med utgangspunkt i teksten. En besvarelse som tar utgangspunkt i moderne sjangerteori kan beskrive pressekonferansen som en retorisk sjanger, men bør da drøfte hvordan denne talen bryter med sjangerforventningene knyttet til denne sjangeren.

En sterk besvarelse tar utgangspunkt i og viser svært god forståelse for både klassisk og moderne sjangerteori. Besvarelsen bør gjøre en presis sjangerplassering med utgangspunkt i teorien, men også drøfte hvorfor denne talen kan være vanskelig å sjangerbestemme. En særlig sterk besvarelse kan også klare å illustrere forskjellene mellom klassisk og moderne sjangerteori.

Oppgave 2: Tema samtaleanalyse

Relevant pensum:

Jan Svennevig *Språklig samhandling* (2020), s. 113-114, 117-121

Undervisning:

Samtaleanalyse har blitt behandlet i to forelesninger og en seminarsamling.

En gjennomsnittlig besvarelse gir en kort definisjon om nærhetspar og om reparasjon. Den identifiserer det grunnleggende nærhetsparet (linjene 1,2 og 8) og reparasjonssekvensen som begynner med andre-initiering av reparasjon (i linje 4) og reparasjon (i linje 8). Reparasjonssekvensen former en innskuddssekvens.

En sterk besvarelse gir en kort definisjon om *sekvens* hvor begrepene *nærbespar* (består av to turer som er tettere knyttet sammen enn andre ytringer) og *sekvensespansjon* bør bli trukket inn, samt en kort definisjon om *reparasjon* (stopper progressiviteten av samtalen for å reparere problem i tale, hørsel eller forståelse). . Det grunnleggende nærhetsparet (informering + kvittering) er i linjene 1,2 og 8. Linjene 4 og 6 former en innskuddssekvens. Det er en reparasjonssekvens som innledes av andre-initiering av reparasjon «hva sier du at du er hjemme». Den er en spesifikk reparasjonsinnleder som viser at problemet er i å identifisere tiden. Den blir også fortolket slik i selve reparasjonen (i linje 6).

Oppgave 3: Tema multimodalitet & diskursanalyse

Relevant pensum:

Maagerø & Seip *Multimodal tekstkompetanse* (2014)

Jan Svennevig *Språklig samhandling* (2020), særlig kap. 2 & 7, men også kap. 6 & 9

Oppgaven ber kandidaten gjøre en sammenlignende analyse med vekt på multimodalitet og virkelighetsbilder. Oppgaven åpner for at kandidaten kan fatte valg om hva analysen fokuserer på. Å gjøre hensiktsmessige og velbegrunnede valg av analytiske innfallsvinkler og verktøy er således en del av oppgaven og gir kandidaten anledning til å vise selvstendighet og originalitet. Oppgaveteksten peker mot multimodal analyse og diskursanalyse. Begge bør berøres. Besvarelser som ikke fokuserer på dette i analysen (eks. om kandidaten gjør en ren retorisk analyse) vil ikke besvare oppgaveteksten tilfredsstillende og dette må få negativ innvirkning på bedømmelsen.

Temaer som kan komme opp i analyse av tekstenes **multimodalitet**: Konnotert/dennotert, affordanser/modal affordans, teksters metafunksjoner (ideasjonell, mellompersonlig, tekstuell), multimodalt samspill (rytme, komposisjon, informasjonskobling), medierthet, kontekst, sjanger, tekstkultur, estetikk.

Begrepet **virkelighetsbilder** er hentet fra Svennevig 2020, kapittel 7 og handler om hvordan valg av ord og uttrykksmåter bidrar til å skape ulike virkelighetsbilder og dermed har ulike politiske og ideologiske konsekvenser. Kapittelet studentene har hatt på pensum tar for seg ulike tema som kan være aktuelle i analysen av tekstene: Perspektiv (eks. verdiladning), kategorisering, metaforer og metonymier, verdiladning, eufemismer og dysfemismer, prosesser og deltagerer (tilstander, hendelser, handlinger, aktiv og passiv m.m.), diskurser, argumentasjon (argumentasjonsskjemaer, retoriske appellformer, argumenters holdbarhet).

En gjennomsnittlig besvarelse må forsøke å svare på de konkrete spørsmålene som oppgaveteksten stiller. Dette innebærer både en beskrivelse av forholdet mellom verbalspråk og de multimodale tekstene som helhet (for begge tekstene) og en sammenligning av de to tekstenes virkelighetsbilde. Gjennom analysen bør besvarelsen bruke relevante fagbegreper fra både multimodal analyse og diskursanalyse og demonstrere både forståelse og anvendelse for begrepene. Analysen bør belyse forholdet mellom tekst, bilde og de interaktive elementene i tekstene med utgangspunkt i relevante faglige begreper (eks. multimodalt samspill, affordanser). Analysen bør også vise at kandidaten behersker flere diskursanalytiske

begreper for å beskrive virkelighetsbildene i de enkelte tekstene på en måte som er egnet for sammenligning.

En særlig sterk besvarelse er kjennetegnet av analytisk kompetanse. Besvarelsen demonstrerer at kandidaten behersker analytiske begreper og evner å bruke dem til å si noe meningsfullt om teksten. Valg som er gjort er enten argumentert for eller deres relevans blir tydelig demonstrert gjennom analysen. Analysen er gjennomgående tekstnær og det vises hele tiden til tekstene (på en effektiv og kortfattet måte). En særlig sterk besvarelse kan også være kritisk, i tråd med det diskursanalytiske perspektivet som orientering mot tekstenes «virkelighetsbilder» legger opp til.